

Belpolitikánk nagy eseménye a nemzetgyűlés költségvetési vitája. Eddig a pénzügyminiszter beszámolóját, Kardelj miniszterelnök helyettes beszédét és Rankovics belügyminiszter nyilatkozatát hallgatta meg a nemzetgyűlés. A pénzügyminiszteri beszámoló fölötteli hazánk pénzügyi helyzetét és rámutat az előttünk álló nehézségekre az infláció elleni harcban. Hazánk költségvetése harmincnégy milliárd dinár, honvédelmünk fejlesztésére ebből közel tizenegy milliárdot adunk. Csołakovics a bosznia-hercegovinai kormány elnöke kijelentette, hogy célunk hazánkat Európa legjobban fölfegyverzett államává építeni, mert ebben látja nemcsak ő, de vele hazánk minden polgára, békénk és biztonságunk legerős biztosítékát. Kardelj nagy beszámolójából ki kell emelnünk azt a részt, amelyben hazánk megváltozott gazdasági és társadalmi rendszerének négy legfontosabb eleméről szól. Szavaihoz nem szükséges semmit sem hozzáfűznünk.

Szobotica, 1946 március 27-én.

FIGYELŐ

A TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉS KIATÁSAI

Irta: Dimitrov Georgij

A Bolgár Munkáspárt (kommunisták) szófiai tartománygyűlésén Dimitrov nagy beszédet mondott a Párt feladatairól. Az alábbiakban közöljük a beszédnek érvényességben Bulgária-határain túlmenő részleteit.

A szocializmusé a fővő

A társadalmi fejlődés jelenlegi fokán, azaz a Hazafias Front szakaszában hogyan alakul és mit jelent a mi politikánk? Néhány szóban ezt a következőkben vázolatnánk föl: pártunk, mint a munkásosztály, a dolgozó nép pártja szempontjából, most és a jövőben az egyetlen föladat a Hazafias Front programjának teljes megvalósítása, azon multhatatlan előfeltételek megteremtése, amelyek népünk számára lehetségessé teszik a szocializmusba való átmenetet. Közismert, hogy az összes népek jövője, végéredményben, a szocializmus megvalósításában van. De a szocializmusért való harc ma másmilyen, mint volt a cári Oroszországban 1917 és 1918-ban az Októberi Forradalom idején. Akkor meg kellett dönteni az orosz cárizmust és a szocializmusba való átmenethez kikerülhetetlen volt a proletárdiktatura. Azóta tudvalevőleg három évtized múlt el és a Szovjetunió, mint szocialista állam, világhatalommá fejlődött. A Nagy Honvédelmi Háborúban a szocializmus országa a legnagyobb életrealitáságról tett tanúbizonyságot és a legnagyobb mértékben járult hozzá a fasizmus fölötti győzelemhez az európai civilizáció megmentéséhez, a siker kivívásához. A szocialista társadalmi rend erejét, hatalmát és felsőbbrendűségét éppen ez a háború bizonyította be fényesen. Ezt megmutatta és megmutatja az egész nemzetközi életre való óriási hatás.

A világ demokratikus fejlődése a Szovjetunió hatása alatt

A háború eredménye és a Szovjetunió nagy tetteinek hatása alatt sok országban, hogy ne mondjam minden országban, mélyreható fejlődés indult meg. Ezt láthatjuk Jugoszláviában, Csehszlovákiában,

Lengyelországban, Magyarországon, Romániában, Finnországban és Bulgáriában, ahol végbemegy ez a demokratikus átváltozás, ez a fejlődés a haladás útján a régi reakciós rendszerek ellen, az üzérkedő nagytöke, a kartellek, koncernek, az imperializmus ellen. Ezt a fejlődést tapasztalhatjuk a gyarmatokon: Indonéziában, Indiában és más országok egész sorában.

Egyébként ilyen óriási szocialista államnak, mint a Szovjetuniónak a fönnállása és a háború utáni történelmi demokratikus átalakulás sok országban a szocializmus megvalósításának kérdését nem úgy állította föl, mint a munkásosztály harcát a szocializmusért az ország többi termelő rétegei ellen, hanem ellenkezőleg, mint a munkásosztály együttműködésének kérdését a parasztsággal, az iparossággal, az értelmiséggel és a nép haladó rétegeivel.

És ha egy napon nálunk Bulgáriában is időszerűvé válik a nép átmenetének kérdése a mai társadalmi rendből az új szocialista berendezkedésbe, akkor a kommunisták, a népre támaszkodva építik majd az új szocialista társadalmat és nem a parasztok, iparosok és értelmiség elleni harcban, hanem velük együtt, mint egy általános-népi történelmi művet.

Valószerű és fájdalommentes út a szocializmusba

Lehetnek olyanok, akik szemében a társadalmi fejlődés ezen útja lassúbbnak tűnik föl, mint a »vedd a fegyvert és üss jobbra, balra és kényszerítsd mindenkire a te diktatúrádat!«, de ez az út nemesak lehetséges, hanem es ehhez nem férhet kétség, a nép számára sokkal fájdalommentesebb. És ezért mi kommunisták nem riadunk attól vissza nyíltan kijelenteni, hogy a mai körülmények között éppen ezt az utat választjuk, mert ez a szocializmusba vezető út valószerű és fájdalommentesebb. És hogy az összes népek, a kicsik és nagyok egyaránt, végeredményben áttérnek a szocializmusra, ahhoz nem férhet semmi kétség, mert az összes népek számára ez történelmi szükségszerűség.

A dolog abban áll és ezt nekünk, mint marxistáknak jól kell tudnunk, hogy az összes népek a szocializmusba nem egyugyanazon, sablonszerű úton jutnak el, nem pontosan a Szovjetunió, hanem a maguk útján, történelmi, nemzeti, társadalmi és kulturális föltételeiknek megfelelően. Marx, Engels, Lenjin és Sztálin nagy tanítását fölhasználva, mi bolgár kommunisták -- marxisták megtaláljuk a mi magunk, bolgár útját a szocializmusba. Az, aki az ellentétekről beszél, amelyek egyrészt a mi hazafias fronti politikánk, az összes haladó erőknek a Hazafias Frontba való egyesítéséért és a Front programjának megvalósításáért folyó harc, másrészt a szocializmusért folyó harc között fönnáll, aki az ilyen ellentétekről beszél, az vagy nem marxista, vagy provokátor.

Minden egyes szakasza a társadalom fejlődésének a nép elé egy nagy központi föladatot állít. A mi hazafias fronti korszakunkban a nagy és központi föladat -- a Hazafias Front programjának a megvalósítása, a történelmi jelentőségű szeptember 9. végleges győzelmének kivívása, a bolgár népi demokráciának biztosítása népünk állami, társadalmi, gazdasági és kulturális életében. Ezért, aki ezen nagy nemzeti föladat megoldásáért nem dolgozik és nem harcol a Hazafias Front soraiban, bármennyit is papol a szocializmusról, a reakció, a szocializmus ellenségeinek malmára hajtja a vizet.

VESZELIN MASZLESA

Írta: Lőrinc Péter

(1906—1943)

»Toll és kard a nemzet szolgálatában« — iskolás dolgozatok sablonos témájává vált, amelyek felett senki sem gondolkozott el mélyebben és amelyben tulajdonképpen már senki sem hitt: sem a tanár, aki feladta a témát, sem a diák, aki azt a tanár kívánsága szerint igyekezett minél szőköttebb, sablonosabb keretek közé szorítani.

Hogy Petőfinék volt erről egy kis költeménye, hogy az lesz a legszébb verse, ha majd a zsarnok német szívébe szuronyéllal írja be, hogy halál, — régen elfelejtettük, vagy legalább elfelejtettük annak igaz, életes, alkotó értelmét.

Igy volt.

Azután más idők jöttek. És a régi dolgozaticim új értelmet kapott. Vaidasági magyar viszonylatot akartok? Ide írom a Mayer Ottmár nevét, Dóci is író volt és Rókus sem volt ellensége a tollnak. Schüllmann Rózsi is írt és beszélt mielőtt felcserélte a tollat a puskával és író és harcostársa mellé, Kócsa mellé került az akasztófán is, mint az odáig vezető úton.

Nemzetközi viszonylatot kerestek? Gondoljatok Malrauxra és Iijára és mind az írókra, akik Spanyolhontól Kínáig véreztek a harcerekken. Tihonovra és Szalka Mátéra. De ne menjünk olyan messzire. Itt élnek közöttünk, együtt velünk a szerb, a horvát, a makedón, Jugoszlávia többi népeinek írói, akik a tollat, írógépet, a géppuskával, masinkával cserélték fel, hogy azután visszatérjenek, vagy esetleg végleg a hadseregben maradjanak. Író volt Kócsa Popovics aki először Spanyolhonban fogott puskát, hogy azután tábornoka legyen a népfelszabadító hadseregnek. A haladó írók mind tisztában voltak vele, hogy az írásnak mélyebb, haladóbb, harcosabb értelme is van, mint az önmagában való tudományos kutatás, vagy öncéú szépirodalmárkodás. Az írógép van olyan fegyver, mint a masinka, csak éppen megvan az ideje az írógépnek és megvan az ideje a masinkának. Nem hiába használja a költő és harcos Zogovics Radovan Titórol szülő versében a masinka és ehhez hasonló más költői képeket. Nem üres hasonlatok ezek, de az élet egy és mégis különböző egyformái. Volt ideje a versnek és tudományos kutató munkának és volt, mert eljött végre, ideje a géppuskának, hogy valóra váltsa a költői képeket. A haladó írók hallották az idők hívó szavát, hiszen a hívó szó erősítésén maguk is fátadoztak és elmentek az erdőbe. Zogovics és Jovan Popovics, Cseada Minderovics és Oszkár Davicsó, Kersovani és Ceszarec, Kócsa Popovics és ahogy már hívták őket és közöttük az író, a publicista, a tudós marxista — Veszelin Maszlesa is.

Néhányuk visszajött. Sokan ottmaradtak. Nincsenek közöttünk Kersovani és Ceszarec, Prica és Miskina, nincsenek közöttünk Miloje Csiplics és Vladimir Kolarov, Majer Ottmár és Schüllmann Rózsa és nincs közöttünk rövidlátó szemével Veszelin Maszlesa sem. Ahogy a szintén író és harcos Győlasz Milovan írja róla, talán ez az azelőtt kedves hunyorgó rövidlátása is hozzájárult ahhoz, hogy az ötödik offenzíva alkalmával, amikor csapataink áttörtek az ellenség sokszoros gyűrűjén, elesett.

Csak testi szemei voltak rövidlátók. Messzebbre látott sok jószemű embertársánál. Látta a célt és látta a hozzávezető utat. Csak testi sze-

mei voltak gyöngék, mert még kisgyerek korában kiütötte egyik szemét kis iátszójárása a harc hevében egy jól-rosszulcélzott gesztenyével és zsúfolt élete, amely könyvek mellől börtönbe, börtönből harcokba és újból könyvek mellé sodorta, nem volt alkalmas arra, hogy kíméletes eljárással javítsa testi látását.

Roppant sokat írt és dolgozott. Nagyon termékeny író, publicista és tudós volt. De nagyobb lélekzetű munkához csak egyszer életében volt némi kis ideje, akkor amikor egyszer teljes másfél esztendeig le nem buktatták, teljes másfél esztendőn át szabadlábbon élhetett. Mert kisgyerek kora óta dolgozott irodalmi téren és kisgyerek kora óta üdözött haladó eszméi miatt. Hatodikos gimnazista volt, amikor először tiltották be egy munkáját, akkor még az iskolai hatóságok. De akkor már regen dolgozott mint író és rég dolgozott mint politikus is. Így rajta van, hogy a haladó és munkássportegyleteket tömörítse a Boszanszka Krajinában, s míg egyrészt marxista tanulmányokat végez, másrészt kijár a Zmijanje falvaiba és a parasztnak az utópista szocialista Pelagies és a nagy bosnyák parasztköltő és politikus Kocsics írásait magyarázza. Ez volt a diák Maszlesa élete. Az egyetemi hallgató Maszlesa folytatja a gimnazista Maszlesa életét. Politikai tanulmányokat folytat Zágrebben, Frankfurtban, Párisban. Mindenütt dolgozik, ír, kutat és mindenütt bekapcsolódik a munkásmozgalomba. Párisban bukik le először. Azután hazatér Banya Lukába. Innen Oszijekre kerül, ahol újságíróskodik, amíg le nem fogják és Banya Lukába nem toloncolják vissza. Azután Beográdba jön, itt újságíróskodik, majd Kersovani Ottokárral megindítja a »Nova literatura« című folyóiratot (1928), amelyet később átvesz tőle Bihálj Pál (aki szintén áldozata lett a fasizta terrornak 1941-ben), hogy kifejlessze belőle a »Nolit« kiadóvállalatot.

A január hatodikai véres diktatura (1929) betiltotta a »Nova literatura«-t is és újból lebuktatta Vészát is. Hét hónapot töltött ezúttal vizsgálati fogságban, azután a felmentett Maszlesát újból Banya Lukába toloncoltatta a diktatura rendőrsége. 1930-ban a zágrábi rendőrség kéri ki, hogy ott töltsen le egy büntetését. Munkásmozgalom, börtön, íróasztal; ez a Vésza élete, ezekben az években. Röngeteget ír, dolgozik. Tanul, cikkeket ír, fordít, tanulmányokat folytat. 1931-ben újból Beográdban van mint a »Narodno blagostanje« munkatársa. Dolgozik a mozgalomban, dolgozik az illegális újságokba; munkatársa a haladó folyóiratoknak, ahová politikai és gazdasági cikkeket ír. Ismerik nevét a zágrébi »Književnik« és a beográdi »Stožer« olvasói.

1932-ben újra letartóztatásban van. Rövid idő múlva ismét szabadlábba kerül és Kecmanovicsekkal együtt megalapítja a »Kosmos« kiadóvállalatot, amely többek között a Marx Tökéjét is programjába vette, és amelynek második kötetét (1935) ő rendezte sajtó alá. (A fordítás munkáját magát Mosa Pijade végezte a börtönben). Ő maga is fordítója a »Kosmos«-nak. Habár 1935-ban kétszer is volt letartóztatásban, munkatársa lett a »Trgovinski glasnik«-nak, majd a következő évben részt vett a »Danas« című haladó folyóirat alapításában és szerkesztésében Krlezsa és mások társaságában. De munkatársa egyúttal a zágrébi folyóiratoknak és az akkoriban Beográdban megjelenő hetilapoknak, a NIN-nek is. 1934-ben három hónapot tölt letartóztatásban, 1935-ben pedig két ízben is összesen nyolc és fél hónapot, 1936-ban hat hónapot. Minden letartóztatásának felmentés a vége. Azért állandóan dolgozik és a »Töke« sajtó alá rendezése mellett résztvesz az új folyóirat, a »Naša

sztjarnoszt» szerkesztésében. Talál magának időt arra is, hogy közben befejezze jogi tanulmányait, 1937-ben levizsgázik. Fordít, cikkeket ír és komoly tudományos kutatómunkát végez egyúttal. Aktuális gazdasági kérdéseket tanulmányoz, foglalkozik a paraszt és agrárkérdéssel, anyagot gyűjt új könyveire, hogy élénk állíthassa a maguk valóságában az utópista szocialista harcosokat: Vászta Pelagicsot és Szvetozár Markovicot. Tanulmányozza szűkebb hazájának, Boszniának történelmét is az újabb időkben, hogy megértse és megértesse a Princip ifjúságának és ifjúsági mozgalmának adottságait és mélyebb szükségyszerűségét. Ez az időszaka a legtermékenyebb, mert ebben az időben történt vele először, hogy másfél éven át nem volt letartóztatásban. Mert 1939-ben már újra 5 hónapot tölt börtönben, majd 1940-ben illegálisba húzódik, hogy reszt vehessen továbbra is a munkásmozgalomban. Közben befejezte könyvét a »Bosnyák ifjúság«-ról és sajtó alá rendezte a Nedeljkovic Hegelfordítását.

Mindezek persze száraz semmitmondó, süket adatok egy ember életéből, amelyek elsikkasztják azt, ami a legfontosabb, az élő embert vergődéseivel, vívódásaival, gondolataival és érzéseivel, amelyek nem adnak semmit abból, ami egy ember életét képezi, semmit Maszlesa kapcsolatairól korának többi mozgalmi emberével és író társával, amelyek még csak rá sem mutatnak azokra a kapcsolatokra, amelyek őt korához kötik és korparancsá teszik számára a munkát és a harcot. Milyen népi erők buzognak fel Maszlesában, aki nem proletár származású, de aki a Zmijanje hegyvidékről való, ahol a paraszt mindig is a legnagyobb nyomonban tengődött és a legharciasabb volt, ahonnan származott az a Kocsics is, aki az egykori bosnyák száborban egyedül harcolt a jobbágyfelszabadításért és aki a »Jazavac pred sudom« egyfelvonásosában maradandót alkotott: ahol a szerb jobbágy már évtizedek óta csak együtt tudta elképzelni a szociális és nemzeti felszabadulást, de ahol mindig együtt élt horvát paraszt társával és együtt szenvedett és egyként a bégi földesurak és német, hécsi, idegen politika és idegen tőke kizsákmányolása és elnyomása alatt.

Már a pár süket adat is összeköti őt korának neveivel és mozgalmaival és nem ismerkedhetünk meg vele anélkül, hogy korának történelmével is meg ne ismerkednénk egyúttal. Többiekkel összekötött atómia ő korának és épen ebben van nagysága és jelentősége.

Egyenesen húzódtott, mert egyenesre cirkalmazták ki a Maszlesa útját. A fasiszta támadás, Beográd bombázása, a kapituláció már Crna Gorában találják, ahol résztvesz az általános népfelkelés megszervezésében és magában a felkelésben. Résztvesz a harcokban a Kőnyic-hegység partizánsapataiban, de politikai és szervezőmunkát is végez egyúttal és Zogovicsal együtt adta ki a Sloboda« című lapot. Azután nyomdát szervez és új, most már nyomtatott, lapot ad ki »Narodna borba« címen. Megindítja később a »Borba«-t és annak szerkesztőségi tagja. Résztvesz az Antifasiszta tanács első ülészakán és annak Végrehajtóbizottságába kerül. Később az Ötödik crnagorai brigád harcaiban vesz részt. Az ötödik offenzíva alkalmával az utolsó csoportban harcolt, amely körül az ellenség többszörös gyűrűt képezett. Utolsó óráiról így ír író- és harcostársa Gyilasz Milovan: »Június 14-én este velem volt Maszlesa és a többi társunkkal, amikor áttörtük magunk a Szutjeszka folyón. Őt az első csoportba rendelték: ennek volt feladata, hogy áttörje a vonalat. Emlékszem, hogy láttam őt a folyó partján közvetlenül aze-

lött, hogy a németek a tulsó oldalról géppuskázní kezdtek volna. Sötét volt köröskörül és erdőség, úgyszólván semmit sem lehetett már látni. Hallottam egy testnek hullását és nem tudtam szabadulni a benyomástól, hogy ez Maszlesa testének hullása volt. Amikor a németek visszavonultak erről a terepről, mi visszatértünk, bejártuk a terepet, de nem akadtunk rá sehol a Maszlesa holttestére. Ettől kezdve nyoma veszett és minden mese alaptalannak mutatkozott. Ezen az éjjelen esett el Veszelin Maszlesa is és ezzel megpecsételte, mint annyi sok ezer más társa széles e Jugoszláviájában, a nagy művet, amelyért harcolt.»

Maszlesa egyik legjelentékenyebb figurája a jugoszláviai marxista publicisztikának. Munkái komoly kísérletek arra, hogy történelmünk egyes eseményeit és egyes kimagaslóbb alakjait tudományos alapzatról értelmezze és beállítsa őket abba a keretbe és arra a helyre, amely megilleti őket népeink társadalmi és történelmi fejlődésének vonalán.

Mint harcos, munkásmozgalmi vezető ember és mint író és publicista egyaránt sokat adott. Annál érezhetőbb és érzékenyebb a veszteség, amely ért bennünket halálával; habár nem élt hiába. Nem élt hiába mint harcos és nem élt hiába mint kultúrunkás. Harca győzelemmel végződött. Amit írt útmutatás nekünk és a következő nemzedék kultúrunkásainak és buzdító serkentés egyúttal, hogy kitartsunk az úton, amelyet ő nyitott meg előttünk. Halála után és felszabadulásunk óta már két legnagyobb lélekzetű munkáját adta ki a beográdi Kultúra könyvkiadóvállalat. A Szvetozár Markovics és a Mlada Bosna (Bosnyák ifjúság) a Maszlesa emlékoszlopai, amelyeket önmaga emelt emlékének. Élő emlékek ezek és nekünk kötelességünk, hogy amikor útmutatásai szerint próbálunk a boszniai és szerbiai problémák felé tapogatózni, akkor rá is emlékezzünk, aki egyként folytatója a vonalnak, amely Szvetozár Markovicstól és a Zmijanje harcosától hozzánk vezet.

A MI VERSENYŰNK

Lapunk nem szórakozás, nemcsak olvasmány, de mindenekelőtt és elsősorban mozgalom. Amikor főhívtuk sajtóbizottságunkat és terjesztőnket, hogy kapcsolódjanak be a versenybe azért, hogy a HÍD terjesztését fokozottabb mértékben tegyék szívük ügyévé, az volt a célunk, hogy folyóiratunkat eljuttassuk minden dolgozó asztalára.

Mindjárt az elején meg kell állapítanunk, hogy főhívásunk mindeddig nem járt kellő sikerrel. Sőt emelkedés helyett legtöbb helyen pangást és visszaesést tapasztalunk. Ezt csak azzal magyarázhatjuk, hogy hajtóbizottságaink a legtöbb helyen csak papíron léteznek, ill. semmiféle munkát, munkaeredményt nem mutatnak föl. Ezen a sajnálatos körülményen cskvetlenül változtatnunk kell.

Lapunk terjesztése a közvetlen előfizetéseken kívül három módon folyik.

1. Mozgalmi terjesztők;

2. Lapárúsítók;

3. Könyvesboltok, legtöbbnyire az antifasiszta könyvesboltok útján.

1941-ig mozgalmi terjesztők voltak azok, akik a HÍD-at a tömegekbe vitték és ma is az lenne elsőrendű feladatuk, hogy ők építsék ki olvasóinkkal a közvetlen kapcsolatot. Ehelyett azt látjuk, hogy a HÍD-at ma főképpen foglalkozás-

beli lapárúsítók terjesztik. Ennek a lap részére meg van az a jó oldala, hogy az elszámolások nagyjából pontosan befolyának, a visszamaradt példányok száma kevés és mivel ezek a néptársaink az eladásból részükre jutó százalékból élnek, vagy legalább is ez az összeg létfenntartásukhoz szükséges, mindent megtesznek, hogy a lapot minél nagyobb számban terjesszék. Ezzel szemben a lap és a terjesztő között csak tisztán üzleti kapcsolat áll fenn, úgyszintén az olvasó és a terjesztő között. Ilyen módon nem kapunk értesítést olvasóink kívánásairól, sem pedig véleményükről a lapot annak irányát, az egyes cikkeket illetően.

A könyvesboltok útlán való terjesztés a multban igen kis mértékben folyt. Ma az antifasiszta könyvesboltokon keresztül nagyszámú lap jut az olvasók kezébe ott, ahol ezen vállalkozások léteznek és működnek. Az ilyen formájú terjesztés mozgalmi terjesztés mert az antifasiszta könyvesboltok nem csak üzleti vállalkozások, hanem egyúttal a Népfrent szervei is és az olvasók irányítását ilyen módon szervezetten lehet helyes irányban végezni. A lap, legalább is a HÍD részére — ezt sajnos kij kell jelentenünk, bármennyire is nehezünkre esik az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a mozgalmi könyvesboltok törészüben nem állnak helyzetük magaslatán. Sem a lap terjesztése sem pedig az elszámolás terén. Néhány esetet külön föl kell tüntetnünk, mert azok túlmennek a megengedett és elmézhető határokon.

A zentai antifasiszta könyvesbolt januárban rendelt 500 HÍD-at, februárban ugyanannyit és március 4-én visszaküldött 156 januári és 260 februári számot, ezenkívül még három decemberit is. Ezenkívül, annak ellenére, hogy a többi példányokat eladta, a HÍD-ért járó 13.500,— dinárt kitevő számlájára március 15-ig 7.192,— dinárt fizetett csak be, vagyis tartozása majdnem a számba felét teszi ki. Először, ha látták már január végén, hogy a lapot nem tudják a rendelt 500 példányban eladni, kötelességük lett volna azonnal értesíteni a kiadóhivatalt, hogy a februáriból kevesebbet küldjenek. Mert így nemcsak anyagi kár éri a HÍD-at, de pótolhatatlan papírvesztésüink támad. Arról nem is szölnk, hogy a posta munkáitát fölöslegesen terheljük meg két ódávissza szállítással. Az elszámolás hanyag voltát nem is kell külön magyaráznunk. A HÍD nem tőkés vállalkozás és semmiféle anyagi segítséget nem kap. Egyedüli támaszunk olvasóink és terjesztőink pontos és idejére történő elszámolása. Ezért kell nekünk legkésőbb minden hó elsejéig tudnunk, hogy a következő számból mennyit nyomassunk, mert se pénzünk, se papirunk nincs annyi, hogy ráktarra dolgozhatnánk.

A hanyag elszámolásban vezetnek még: Knjižara Prösveta Beli Manastir; Knjižara Budućnost, Novisád; Narodna knjižara, Petrovgrad; Antifasisztička knjižara, Novi Kneževac. Vezetnek annak ellenére, hogy, már erre nem lenne szükség, töméntelen fölszólító levelet és figyelmeztetést küldtünk. Ezzel szemben ki kell emelnünk a bácskatonolai, molji, szuboticei, és velika kikindaj antifasiszta könyvesboltokat mintaszerű pontosságukért és lelkiismeretes munkásságukért.

A hanyag terjesztésnek szinte mintaképe a szuboticei USAOV. Januárban eladott 100 példányt. Februárban az átvett 60-ból 28-at visszaadott. Ha ez így megy tovább, akkor május elsejéig eléri a nullát. Nem himnénk, hogy a szuboticei ifjúági szervezet, amely egyébként jól működik, ne tudná jobban lelkiismereti kérdéssé tenni a HÍD terjesztését.

Most pedig egy kimutatás arról, hogy hol mennyi HÍD fogy el és ez a szám az ottéló magyarok hány százalékát jelenti. Egyébként ez a szám egyúttal a májusi versenyünk kulcsszáma is.

Februárban elfogyott 5.200 HÍD Ez Vaidaság öszsmagyarságára számolva 1.3%-ot tesz ki. Ebből:

Városok:

1. Petrovgrád	660	7.5%	6. Neviszád	356	1.4%
2. Szombor	275	3.5%	7. Zenta	304	1.2%
3. Be'la Crkva	10	3%	8. Kikinda	63	1.1%
4. Szubotica	763	1.8%	9. Kanizsa	120	0.7%
5. Vrsac	42	1.7%	10. Pancsevó	6	0.3%

Jelentősebb nagyközségeink és falvaink:

1. Ada	77	0.7%	27. Nedicsevó	15	
2. Apatin	175	3.6%	28. Novi Knezsevác	38	1.7%
3. Bácska Topola	585	4.4%	29. Odzsáci	10	3.0%
4. B. Petr. Szelo	66	0.8%	30. Pacsir	40	1.2%
5. Bácsko Gradiste	37	1.4%	31. Padej	10	0.3%
6. Bajmok	7	0.1%	32. Sztári Becsej	10	0.9%
7. Batina	10		33. Sztára Moravica	104	1.5%
8. Beli Manasztir	15		34. Szrbobran	40	0.6%
9. Bocvár	5	1.2%	35. Szuzá	46	2.3%
10. Crvenka	20	4.0%	36. Szvilójevó	5	0.3%
11. Csantavir	125	1.5%	37. Szkorenovác	10	0.3%
12. Csóka	25	1.0%	38. Sztanisis	20	3.0%
13. Debeliacsá	50	1.0%	39. Titel	80	6.5%
14. Feketics	90	2.6%	40. Telecska	5	0.1%
15. Horgos	50	0.6%	41. Temerin	20	0.2%
16. Jázovo	50	2.6%	42. Bezdán	12	0.2%
17. Kevi puszta	25		43. Kopacsevó	9	
18. Kovin	40	9.0%	44. Pasicsevó	10	2.2%
19. Kula	63	1.8%	45. Vujicsevó	25	0.6%
20. Kn. Vinogradi	5	14.0%	46. Mihajlovó	6	0.6%
21. M. Igyos	89	1.5%	47. Bogaras	8	
22. Mol	10	0.1%	48. B. Elemir	3	0.3%
23. Martonos	20	0.4%	49. Szaján	2	0.1%
24. Nadaljan	2	0.6%	50. Szv. Miletics	2	0.1%
25. Novi Vrbász	61	0.6%	51. Vranjevó	100	4.0%
26. Novi Becsej	25	0.6%			

A részletes kimutatás szerint 2.500 példány fogy el a városokban és 2.700 községeinkben. A háború előtti helyzethez képest ez haladást jelent a városok tekintetében. Szerkesztőségünk részére ez útmutatás, hogy tekintettel az olvasóközönség ilyen megoszlására, a különleges érdeklő bíró írások fele részben városi, fele részben falusi dolgozóinkat érdeklő tárgyakkal foglalkozzanak. Ez a beosztás természetesen csak a nem általános érdekű cikkekre vonatkozik. Ehhez hozzá kell még tennünk azt, hogy a Jugoszláviában élő magyarságnak kb. egyharmada város lakó.

De ezek a számok mást is mondanak.

Nem elérhetetlen vágy, hogy lapunkat minden tízedik magyar vásárolja, mert olvasni emél többnek kell. Ez a szám pedig kereken negyvenezret tesz ki. Napilapunk a Magyar Szó elérte ezt a számot, viszont neki sokkal magasabban kellene állnia. Pillanatnyilag az Ifjúság Szava mellett csak egy napilapunk és egy havonta megjelenő folyóiratunk van. Ha a szláv nyelvű kiadványok óriási számára és mennyiségére nézünk, azt látjuk, hogy népünk még mindég nem

nőtt ki a csak kalendárium-olvasás szűk látóköréből. Ez mindenekelőtt a mi hibánk, aktivisták hibája, mert nem találtuk meg a módiát, hogyan kell a legszélesebb tömegekhez eljuttatni és velük megkedveltetni sajtótermékeinket. Másrészt, minden bizomnyal a szerkesztők hibája is, mert még nem találták meg azt a hangot és írásmódot, úgy a szerkesztés, mint a témaválasztás tekintetében, amely legjobban megfelel néptünk általános színvonalának.

Hogy ezt — az utóbbit — elérhessük és el kell érniünk, műhatatlanul szükséges, hogy éppen mozgalmi terjesztőinken keresztül állandó, szétszakíthatatlan kapocs kössön minket össze minden olvasócsoporthal és azon keresztül népünk minden egyes tagjával. Szükséges továbbá, hogy szerkesztőseinket maguk az olvasók keressék föl kívánságaikkal, indítványaikkal, bírálatukkal, levelekkel, írásaikkal. Szükséges, hogy szerkesztőseink — bármilyen munkatöbbletet is jelent ez — minden beérkezett írásra válaszoljanak, külön levélben vagy cikkben. Az így kialakult eleven kapocs azután csak odaháthat, hogy kellőképpen ismerve a szükségleteket és a való helyzetet; a közös művön — népünk emelésén — közösen munkálkodva kialakítjuk a sajtószolgálatnak az olyan szervezetét, amilyenre népünknek és mozgalmunknak szüksége van és milyen új népi életünknek mindenben megfelel.

Ami pedig magát a terjesztést illeti, szükséges, hogy azt minél nagyobb hányadban a mozgalmon keresztül végezzük. Akikre ez a munka hárul, lássák állandóan maguk előtt a célt és lássák éppen sajtóinkban a legerősebb eszközt a célhoz vezető út elérése megrövidítésének és megkönnyebbitésének.

Egy folyóirat részére — ma és itt — a negyvenezres példányszám elérhetetlen álom. Mi nem vagyunk álmképkergetők. (Ezt mindenkinen hebizonyítottuk úgy multunkkal, mint jelenünkkel.) De nem álom, hanem minden ízében megvalósítható valóság, hogy népünk két és fél százaléka vásárolja a HÍD-at, vagyis kétszázból ötven. Jelenleg négyszázból vásárolják ötven, vagyis egy HÍD vásárlóra, majdnem kilencvenkilenc olyan jut, aki nem veszi a lapot. Ha mi most azt állítjuk úgy magunk, mint elsősorban terjesztőink elé közvetlen feladatul, hogy a vásárlók számát ez év végéig megkétszerezzük, akkor nem kívánunk sem lehetlent, sem elérhetlent. Azt mondanunk sem kell, hogy ebben az esetben lapunk ára is csökkenne és egyéb kiadványainkat még olcsóbban és jobb kiállításban juttathatnánk el olvasóink és barátaink kezébe.

Májusi versenyünk legyen ennek a harcnak első szakasza. Harcot mondottunk, mert ezt a célt csak harc útján érhetjük el. Harccal a nemtörődömség, a gáncoskodás, a sötétség ellen. És legyen ebben a szakaszban közvetlen cél előttünk, hogy:

1. A HÍD-at minél inkább tegyük mozgalmi ügyvé. és ahol mozgalmi terjesztők híjjával a munkának ezt a részét hivatásos emberek végzik, ott sajtóbizottságokat alakítsunk és ezeknek a főladata, elsősorban az olvasócsoporthon keresztül, minden eszközt megragadni arra, hogy a kitzűzött célokat: a lap példányszámának emelését és a szerkesztőseggel való közvetlenebb kapcsolatot kiépítését minél hathatósabban és gyorsabban elérjük.
2. Az elszámolásokat minél gyorsabban és pontosabban végezzük.
3. A szükséges példányszámot minél pontosabban jelentjük a kiadóhivatalnak és igyekezzünk minden megrendelt lapot eladni, hogy ne legyen viszsamaradt példány, de egyetlen ember sem aki, ha kívánt, ne kapott volna lapot.
4. A HÍD egyéb kiadványait terjesztjük és azoknak olvasókat és vevőket találunk.

Munkálkodjunk hát lankadatlanul és a siker — mindannyiunk közös sikere — a győzelem — közös győzelmünk — a miénk.